

שם השיעור: בין תרגום ואידאולוגיה: שיעור וסדנה
שם באנגלית: Translation and Ideology: between theory and practice

בקורס זה, נבחן כיצד התרגום הספרותי יכול לשמש כלי להעברת מסרים אידאולוגיים גלויים וסמויים בסוגיות כגון זהות לאומית, מיניות ומגדר, מוסר ודת. הקורס יציג את התיאוריות המרכזיות בשדה המחקר, ויביא מקרי מבחן המדגימים את כוחם של יסודות אידאולוגיים ואת היקף השפעתם בתרגום הספרותי, ובתרגום בכלל. נוסף לכך, נתנסה בעצמנו בתרגום טקסטים אקדמיים (ואחרים) העוסקים, בדרכים שונות, בסוגיות אידאולוגיות. תרגום הטקסטים, וניתוח תרגומים אקדמיים קיימים, יסייעו לנו לעמוד על ייחודם של הטקסטים האלה ועל האתגרים שהם מציבים למתרגם.

The purpose of this course is to examine how literary translation can become a vehicle for transmission of overt and covert ideological messages relating to questions of national identity, gender and erotics, morals and religion. The first part of the course will present the dominant theories in this field of research, and inquire into cases of manipulative interference in translation that exemplify the power and range of influence ideological factors have in literary translation. The second part of the course will be dedicated to practice: the actual translation of academic texts that have something to do with ideology; thus dealing with some of the specific challenges inherent to these texts.

מבנה הקורס:

השיעורים הראשונים יציגו תיאוריות ופרספקטיבות מחקר בתחום האידאולוגיה בכלל, ובהמשך, בתחום התרגום בהקשריו תלוי-האידאולוגיה. השיעורים הבאים יגעו במקרי מבחן ספציפיים, וייעזרו בכלים שפרספקטיבות המחקר השונות מציעות לשם דיון בסוגיות של תרגום. חלקו האחרון של הקורס יוקדש להתנסות מעשית בתרגום טקסטים טעונים מבחינה אידאולוגית, או טקסטים אקדמיים הדנים בעצמם בסוגיות אידאולוגיות.

מקרי המבחן שיידונו בקורס:

תרגום בעידן הפוסטקולוניאלי: התרגום לאנגלית של טקסטים הודיים עתיקים כאמצעי שליטה קולוניאלי (Robinson 1997);

תרגום פרקי עדות של ניצולי שואה על רקע היחסים בין יהודים ונוצרים (Seidman 2006);
בין ישראל ואמריקה: מגעים בתרגום הספרותי ופוליטיקה פנים-יהודית (Asscher 2016);
תרגום פמיניסטי ושאלת ערעור היסודות ה"פטריארכליים" בשפה ובתרבות (Meilán 2009);
מדרך Lonely Planet והפוליטיקה של התרגום בהקשר למגע בין תרבויות (Smecca 2009);
תרגום בהקשר של ארוטיקה וצנזורה של ארוטיקה בספרות (בן-ארי 2006);
שיח מטא-תרגומי כפריזמה ליחסים בין קבוצות יהודיות (אשר 2017);
מניפולציות בתרגום ספרות ילדים ועיצוב זהות לאומית (שביט 1996, נץ וארד 2008).

בין הטקסטים שיתורגמו בקורס:

הסאטירה הארסית על אלי ויזל בסוכן הוד מלכותו של דוד שחר (שחר 1979; השוואה לתרגום לאנגלית מ-1980);
הקטעים הטעונים על הסכסוך הישראלי-פלשתיני בזמן שואל של אמנון ז'קונט (ז'קונט 1982; השוואה לתרגום לאנגלית מ-1986);
קטעים מאצ'ואיסטים/שוביניסטיים מ-Cat in the Rain ו-Soldier's Home של ארנסט המינגווי (Hemingway 2006, 113-114, 129-130);
דיון במהותה של זהות לאומית ואופני היווצרותה (אטיין בליבר, בתוך Epic Encounters, Melani McAlister);
פתיחת המאמר על הקשר בין האינטרסים האמריקניים במזרח התיכון לאפוסים ההוליוודיים של שנות החמישים (Epic Encounters, Melani McAlister);
אידיאולוגיה לשונית, והמאבק על הגמוניה תרבותית בין לאומים אירופיים, ב-In the Language Glass של גיא דויטשר; גישתו של טקסט אירוני (Deutscher 2008);
על חידושים טכנולוגיים ואיומים/השפעתם על אוריינות ורוח האדם, מתוך הרצאתו של אומברטו אקו From Internet to Gutenberg (Eco 1996);

חובות הקורס

הסטודנטים יקראו את חומרי הקריאה לפני כל שיעור, וישתתפו בדיונים בכתה. הסטודנטים יגישו ארבע מטלות תרגום. כל סטודנט יוכל לבחור בין שתי אפשרויות לעבודה מסכמת: 1) רפרט על תרגום ואידיאולוגיה; 2) תרגום טקסט אקדמי על תרגום ואידיאולוגיה.

ביבליוגרפיה

איגלטון, טרי 2006. *אידיאולוגיה: מבוא*. תל אביב: רסלינג.
אשר, עמרי 2014. "עורך אנתולוגיה ספרותית כשגריר ישראל באמריקה", *דפים למחקר בספרות* 19, 186-172.
בורדייה, פייר 2005. *שאלות בסוציולוגיה*. תל אביב: רסלינג.
בן-ארי, ניצה 2006. *דיכוי האדוטיקה*. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב.
יאנג, רוברט 2008. *פוסט-קולוניאליזם: מבוא*. תל אביב: רסלינג.
נץ, רויאל ומאיה ארד 2008. *מקום הטעם*. תל אביב: אחוזת בית.
שביט, זוהר 1996. מעשה ילדות: מבוא לפואטיקה של ספרות ילדים. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

Asscher, Omri 2016. "The Ideological Manipulation of Hebrew Literature in English Translation, the 1970s and 1980s". *Journal of Modern Jewish Studies*.
Baker, Mona 1997. "Non-cognitive Constraints and Interpreter Strategies in Political Interviews". *Translating Sensitive Texts: Linguistic Aspects* (Ed. Karl Simms). Pp. 111-130.
Ben-Ari, Nitsa 2002. "The Double Conversion of Ben-Hur: A Case of Manipulative Translation". *Target* 14:2. pp. 263-302.

- Bourdieu, Pierre 1996. *The Rules of Art: Genesis and Structure of the Literary Field*. Cambridge: Polity press.
- Even-Zohar, Itamar 1990. *Polysystem Studies*. *Poetics today* 11:1 (special issue).
- Fenton, Sabine and Paul Moon 2002. "The Translation of the Treaty of Waitangi: A Case of Disempowerment". *Translation and Power* (eds. Tymoczko and Gentzler). pp. 25-44.
- Lanza, Camino Gutierrez 2002. "Spanish Film Translation and Cultural Patronage: The Filtering and Manipulation of Imported Material during Franco's Dictatorship". *Translation and Power* (eds. Tymoczko and Gentzler). Pp. 141-159.
- Meilán, María Reimóndez 2009. "The Curious Incident of Feminist Translation in Galicia: Courtcases, Lies and Gender-n@ tions." *Galicia21: Journal of Contemporary Galician Studies* 1: 68-89.
- Niranjana, Tejaswini 1992. *Siting Translation: History, Post-Structuralism, and the Colonial Context*. Berkeley: University of California Press.
- Pym, Anthony 2012. *On Translator Ethics: Principles for Mediation Between Cultures*. John Benjamins.
- Robinson, Douglas 1997. *Translation and Empire: Postcolonial Theories Explained*. Manchester, UK: St. Jerome publishing.
- Seidman, Naomi 2006. *Faithful Renderings: Jewish-Christian Difference and the Politics of Translation*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sela-Sheffy, Rakefet 2008. "The Translators' Personae: Marketing Translatorial Images as Pursuit of Capital." *Meta: Translators' Journal* 53:3. pp. 609-622.
- Simon, Sherry 1996. *Gender in Translation: Cultural Identity and the Politics of Transmission*.
- Smecca, Paola 2009. "Tourist guidebooks and the image of Sicily in translation", *Perspectives: Studies in Translatology*, 17:2, pp. 109-119.
- Spivak, Gayatri 1993. "The Politics of Translation" in *Outside in the Teaching Machine*. Pp. 179-200.
- Toury, Gideon 1995. *Descriptive Translation Studies and Beyond*. Philadelphia: John Benjamins.
- Tymoczko, Marie and Edwin Gentzler 2002. "Introduction". *Translation and Power* (eds. Tymoczko and Gentzler). Pp. xi-xxviii.
- Venuti, Lawrence 1995. *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. New York: Routledge.
- Watts, Richard 2005. *Packaging Post/coloniality: The Manufacture of Literary Identity in the Francophone World*. Lanham, Maryland: Lexington books.
- Wolf, Michaela 2007. "Introduction: The emergence of a Sociology of Translation". *Constructing a Sociology of Translation* (eds. Michaela Wolf and Alexandra Fukari). pp. 1-36.